

Дія перша ПІДОЗРА

РОЗДІЛ ПЕРШИЙ

Вороняче гніздо

Містер Саттертвейт сидів на терасі «Воронячого гнізда», спостерігаючи за тим, як господар будинку, сер Чарльз Картрайт, вибирався стежиною від моря.

«Вороняче гніздо» — сучасне бунгало покращеного типу. В ньому не було фахверку, фронтона, жодних любих серцю третьосортного будівельника зайвин. То була проста, біла, гладенька будівля, оманливого, однак, розміру, бо всередині виявлялася значно більшою, ніж здавалася зовні. Своєю назвою вона завдячувала розташуванню — на кручі, над бухтою Лумут. І справді, з кутика захищеної міцною балюстрадою тераси можна було прямовисно впасти у море. Дорогою від «Воронячого гнізда» до містечка кілометра півтора. Шлях біжить суходолом, а потім звивається високо над морем. За сім хвилин до містечка можна було дійти крутою рибальською стежкою — саме тією, якою сер Чарльз Картрайт зараз і підіймався.

Він був засмаглим чоловіком середнього віку й міцної статури. Вбраний був у сірі фланелеві штани та білий светр. Ішов перевальцем і трохи стискаючи долоні. Дев'ятеро з десяти сказали б: «Морський офіцер у відставці, одразу ж видно». Десятий, спостережливіший, завагався б через щось невловиме, якесь відчуття штучності. А потім, можливо, сама собою перед ним постала б картина: палуба корабля, але не справжнього, а розтятого навпіл цупкою завісою; чоловік, Чарльз Картрайт, стоїть на цій палубі, на нього струменить світло, але не сонячне; долоні чоловіка стиснуті, хода легка, а голос — це приємний голос англійського моряка та джентльмена, тільки дуже гучний.

— Ні, сер, — каже Чарльз Картрайт, — боюся, в мене немає відповіді на це запитання.

І тут завіса, розсікаючи повітря, опускається, спалахує світло, оркестр грає останній короткий такт, дівчата з величезними бантами на головах пропонують: «Шоколаду? Лимонаду?» Перша дія «Поклику моря» з Чарльзом Картрайтом в ролі капітана Венстоуна закінчилася.

Містер Саттертвейт усміхається, дивлячись униз зі свого спостережного пункту.

Це сухорлявий мініатюрний чоловічок, покровитель театру і живопису, невиправний, але приємний сноб, якого завжди запрошують на найважливіші прийоми та громадські заходи (слова «і містер Сат-

тертвейт» незмінно з'являються в кінці переліку гостей). До того ж містер Саттертвейт може похизуватися неабияким інтелектом і вміє проникливо спостерігати за людьми та речами.

Тепер він бурмоче, хитаючи головою:

— Ніколи б не подумав. Ні, справді, я б не здогадався.

На терасі почулися кроки, і містер Саттертвейт озирнувся. Професію цього кремезного сивого чоловіка, який підсунув до себе стілець і сів, легко було вгадати, глянувши на його приємне добре немолоде обличчя. Там було написано: «Лікар» і «Гарлі-стріт». Сер Бартолом'ю Стрендж сягнув висот у своїй професії. Він був відомим спеціалістом з нервових розладів, а нещодавно, під час офіційного святкування дня народження королеви, отримав ще й лицарський титул.

Він підсунув свій стілець до містера Саттертвейта і промовив:

— Про що б це ви ніколи не подумали? М-м? Кажіть-но.

І далі усміхаючись, містер Саттертвейт перевів погляд на фігуру, яка швидко сходила стежкою.

— Я б ніколи не подумав, що сер Чарльз може бути щасливий у такому довгому... ем... вигнанні.

— Йй-бо, я теж! — Лікар посміявся, закинувши голову. — Я знаю Чарльза зі студентської лави. Ми разом вчилися в Оксфорді. Він завжди був однаковий —

краще грав в особистому житті, ніж на сцені! Чарльз завжди грає. Він нічого не може з цим зробити, це у нього в крові. Чарльз не просто виходить з кімнати, він полишає сцену, і часто з ефектною реплікою. Хай там як, йому подобається змінювати ролі, цього не відняти. Два роки тому він пішов з театру — сказав, що хоче пожити простим сільським життям, далеко від людей, побути біля моря, яке так давно любить. І от він приїздить сюди й будує це бунгало. Свій вимріяний простий сільський будиночок. Три ванні кімнати, все за останнім словом техніки. І так само як і ви, Саттертвейте, я думав, що в нього це швидко мине. Зрештою, Чарльз — людина, йому необхідна публіка. Два-три відставні капітани, купка старих дам і священник — не такий аншлаг потрібен Чарльзові.

— Я гадав, що роль «простого хлопця, який так любить море» набридне йому за півроку. Щиро кажучи, я вважав, що він від неї втомиться. Думав, що далі він гратиме побитого життям світського лева десь у Монте-Карло чи поміщика десь у шотландському Гайлендзі: у нього різноманітний репертуар.

— Однак, — вів далі сер Бартолом'ю, — здається, ми помилилися. Просте життя вабить і не відпускає.

— Людину, яка поводить театрально, часто сприймають неправильно, — зазначив містер Саттертвейт. — Ніхто не вірить його відвертості.

Лікар кивнув.

— Так, — задумливо мовив він. — Щира правда.

Із радісним «віта-а-аю!» Чарльз Картрайт збіг сходами тераси.

— «Мірабель» перевершила сама себе, — повідомив він. — Дарма ви не пішли, Саттертвейте.

Містер Саттертвейт похитав головою. Він так часто страждав від проблем зі шлунком, перетинаючи Ла-Манш, що не мав жодних ілюзій щодо того, як почуватиметься на кораблі. Цього ранку він спостерігав за «Мірабель» з вікна своєї спальні. Вітер був сильний, і містер Саттертвейт подякував небесам за міцний ґрунт під ногами.

Сер Чарльз підійшов до вікна вітальні й попросив принести напої.

— І тобі треба було піти зі мною, Толлі, — звернувся він до друга. — Хіба це не ти півжиття розповідаєш людям у своєму кабінеті на Гарлі-стріт, що відпочинок на океані страшенно корисний?

— Добре працювати лікарем ще й тому, — відказав сер Бартолом'ю, — що не треба виконувати власні рекомендації.

Сер Чарльз розсміявся. Він і досі ненавмисне грав свою роль — роль жвавого і дружнього моряка. Він був надзвичайно вродливим чоловіком, з приємними оку пропорціями, витягнутим веселим обличчям і си-виною на скронях, яка додавала йому поважності. Його вигляд повністю відповідав тому, ким він був. Насамперед джентльменом, а вже потім актором.

— Ти був сам? — запитав лікар.

— Ні. — Сер Чарльз повернувся взяти напій з тачці спритної покоївки. — Мені допомагала Егг.

Почувши нотку зніяковіння в його голосі, містер Саттертвейт різко звів очі.

— Міс Літтон-Гор? А що, вона тямить у мореплавстві?

Картрайт з гіркотою розсміявся.

— Через неї я почуваюся новачком, який моря не бачив, але я вчуся — завдяки їй.

В голові містера Саттертвейта швидко замиготіли думки:

«Цікаво, Егг Літтон-Гор — можливо, тому йому тут не набридає. А ще вік, у нього небезпечний вік, у такому завжди думають про молодих дівчат...»

Сер Чарльз вів далі:

— Море — хіба може бодай щось із ним зрівнятися? Сонце, вітер, море — і проста хатинка, щоб було куди повертатися.

І він задоволено озирнувся на будинок за своєю спиною, будинок, у якому були три ванні кімнати, гаряча та холодна вода в кожній спальні, найсучасніша система центрального опалення, найновіші електронні прилади, штат покоївок, шеф-кухар і посудомийниця. Здається, сер Чарльз дещо по-своєму інтерпретував вираз «просте життя».

З будинку вийшла висока й дуже негарна жінка й важкими кроками підійшла до них.

— Доброго ранку, міс Мілрей.

— Доброго ранку, сере Чарльзе. Доброго ранку. (Легкий кивок двом іншим джентльменам.) Ось мені вечері. Можливо, ви захочете щось у ньому змінити?

Сер Чарльз взяв меню й забурмотів:

— Поглянемо, диня канталупа, борщ, свіжа скумбрія, шотландська куріпка, суфле «Сюрприз», канапе «Діана»... Ні, гадаю, я нічого не змінюватиму, все чудово, міс Мілрей. Гості прибудуть потягом о пів на п'яту.

— Я вже дала Голгейту вказівки. До речі, сере Чарльзе, якщо ваша ласка, то дозвольте сказати, буде краще, якщо я сьогодні повечеряю з вами.

Сер Чарльз страшенно здивувався, але люб'язно відповів:

— Дуже радий, міс Мілрей, звичайно... але... ем... Міс Мілрей спокійно пояснила.

— Інакше, сере Чарльзе, за столом буде тринадцятеро людей, а люди часто забобонні.

З тону міс Мілрей було зрозуміло, що вона готова хоч щовечора частувати тринадцятьох гостей без найменшого хвилювання. Вона вела далі:

— Думаю, тоді все узгоджено. Я повідомила Голгейта, що машиною треба забрати леді Мері та Бебінгтонів. Усе правильно?

— Абсолютно. Я саме збирався вас попросити. Із трохи зверхньою усмішкою на суворому обличчі міс Мілрей пішла геть.

— Це, — святобожно промовив сер Чарльз, — просто неймовірна жінка. Я завжди боюся, що вона прийде й почне чистити мені зуби.

— Втілення завбачливості, — сказав Стрендж.

— Вона працює на мене вже шість років, — додав Картрайт. — Спершу була моєю секретаркою в Лондоні, а тут, я вважаю, вона щось на кшталт економки найвищого розряду. З нею в будинку все працює як годинник. І от раптом, уяви собі, вона хоче піти!

— Чому?

— Вона каже, — сер Чарльз недовірливо потер ніс, — вона каже, що в неї мати, прикута до візка. Особисто я в це не вірю. В таких жінок взагалі не буває матерів. Вони самовільно генеруються в динамо-машинах. Ні, тут щось інше.

— Цілком імовірно, — сказав сер Бартолом'ю, — що люди почали подейкувати.

— Подейкувати? — Актор витріщився на друга. — Подейкувати про що?

— Мій любий Чарльзе, ну ти ж розумієш, про що йдеться.

— Ти маєш на увазі, про нас із нею? З її зовнішністю? В її віці?

— Йй, певно, ще немає п'ятдесяти.

— Думаю, є. — Сер Чарльз обміркував сказане. — Але серйозно, Толлі, ти бачив її обличчя? На ньому два ока, ніс, рот, але це не те, що можна назвати обличчям — принаймні жіночим обличчям.

Найжадібніша до скандалів сорока і то не могла б приплести мені пристрасть до такого обличчя.

— Ти недооцінюєш уяву місцевих старих дів.

Сер Чарльз похитав головою.

— Я не вірю. В міс Мілрей відчувається гідність, яку не може не помітити навіть стара діва. Її зіткано з чеснот і поваги, до того ж вона достобіса корисна працівниця. Я завжди обираю таких нудних і страшних секретарок.

— Як мудро.

Кілька хвилин сер Чарльз сидів глибоко замислений. Сер Бартолом'ю, щоб відволікти його, запитав:

— А хто приїздить по обіді?

— Енджі, наприклад.

— Енджела Саткліфф? Це добре.

Містер Саттертвейт зацікавлено нахилився вперед, йому хотілося дізнатися, хто буде на прийомі. Енджела Саткліфф була відомою акторкою, вже немолодою, але досі харизматичною, і публіка любила її за кмітливість і шарм. Часом її називали наступницею Еллен Террі.

— Ще будуть Дейкези.

Містер Саттертвейт знову кивнув сам до себе. Місіс Дейкез належало «Амброзін Лтд», успішне жіноче ательє. В театральній програмці можна було прочитати: «Сукні міс Бланк для першої дії надано "Амброзін Лтд", Брук-стріт». Чоловік модельєрки, капітан Дейкез, був темною конячкою, якщо користуватися його